

*dr Agnieszka Jachowicz*¹

Katedra Przedsiębiorczości Międzynarodowej i Finansów

Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej

Analiza efektywnego wykorzystania środków unijnych przez gminy powiatu olkuskiego w latach 2007–2013

WSTĘP

W latach 2007–2013 samorzady stały w obliczu możliwości sięgnięcia po dużą pulę środków unijnych. Po raz pierwszy Polska brała aktywny udział w przygotowaniu tej perspektywy finansowej. Po raz pierwszy także pojawiło się w niej 16 programów operacyjnych przygotowywanych przez same samorzady, co stanowiło dla nich też swoiste wyzwanie. Celem artykułu jest ukazanie, że samorzady zaczynają kierować się efektywnością przy wykorzystywaniu funduszy unijnych. Aby tego dowiedzieć przeprowadzono ankiety wśród gmin powiatu olkuskiego w województwie małopolskim. Artykuł składa się z trzech podrozdziałów i podsumowania. W podrozdziale pierwszym przybliżono problem efektywności w sektorze publicznym, część druga zawiera informacje na temat dostępnych środków unijnych z uwzględnieniem województwa małopolskiego. Część trzecia opiera się na badaniach ankietowych przeprowadzonych wśród gmin powiatu olkuskiego, które dotyczyły zrealizowanych projektów dofinansowywanych ze środków unijnych. Zakończenie stanowi podsumowanie zrealizowanych badań, potwierdzających działanie samorządów powiatu olkuskiego, które zaczynają kierować się w swoich działaniach efektywnością.

EFEKTYWNOŚĆ W SEKTORZE PUBLICZNYM

Kluczowym kryterium, jakim zajmuje się ekonomia jest efektywność, która dotyczy optymalizacji decyzji gospodarczych. W tym ujęciu efektywność (*efficiency*) to stosunek określonego efektu do danego czynnika produkcji [*Nowa en-*

¹ Adres korespondencyjny: Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej, ul. Ciepłaka 1C, 41-300 Dąbrowa Górnicza, tel. +48 32 29 59 369; e-mail: ajachowicz@wsb.edu.pl

cyklopedia powszechna, 2004, s. 193]. Efektywność to ilościowe odzwierciedlenie relacji efektów, które uzyskano w danym okresie czasu, zaspokajając tym samym potrzeby określonego odbiorcy, do poniesionych nakładów, czyli zasobów koniecznych do osiągnięcia zamierzonych efektów [Czakon, 2005, s. 40]. Narzędziem, dzięki któremu oceniamy efektywność jest rachunek ekonomiczny. Ekonomizację można stosować do każdej dziedziny działalności człowieka, jednak trudno jest ją zastosować w obszarach funkcjonowania podmiotów publicznych. Jak zauważa J. Wilkin [2005, s. 10], debata na ten temat ze względu na specyfikę tego sektora toczyła się i nadal się jeszcze toczy na poziomie ekonomii normatywnej.

Dla sektora publicznego nie tyle efektywność co skuteczność odgrywa ważniejszą rolę. Z tego też powodu w literaturze angielskiej oceniając działalność instytucji publicznych wykorzystuje się model 3E, czyli *economy* (gospodarność), *efficiency* (wydajność) i *effectiveness* (skuteczność), do którego dodaje się jeszcze czwarte E, a mianowicie – *equity* (równość) [Jachowicz, 2015, s. 58].

Celem, który przyświeca sektorowi publicznemu, jest sprawiedliwa alokacja i dystrybucja zasobów publicznych. Już w trakcie samego procesu budżetowania efektywność nie stanowi kluczowego instrumentu. Sektor publiczny kieruje się zasadą celowości i zgodności z prawem. Cel to realizacja zadania, a niekoniecznie zasadność poniesionych wydatków. Ponadto znacznymi ogranicznikami badań nad efektywnością sektora publicznego są podaż, której nie sposób kształtować w dowolny sposób oraz koszty, ponieważ sektor ten nie jest nastawiony na zysk. Ponadto koszty ponoszone przez jednostki publiczne mogą odbiegać od kosztu ekonomicznego ze względu na koszty alternatywne. Dodatkowym utrudnieniem przy obliczaniu efektywności są także efekty zewnętrzne, które pojawiają się w sytuacji, gdy za usługi dostarczane przez organy publiczne nie płacą ich bezpośredni użytkownicy.

Nie do końca poprawne jest także przenoszenie metod badawczych charakterystycznych dla sektora prywatnego do sektora publicznego, ze względu na misję, jaką ma do spełnienia sektor publiczny. Nie oznacza to jednak, że należy zaniechać poszukiwania sposobów oceniających wykorzystanie środków publicznych, które stanowią potężny fundusz zasilany środkami pochodzącymi od społeczeństwa. Wręcz przeciwnie, należy podkreślać znaczenie efektywności w działaniach władz publicznych podkreślając tym samym, że racjonalnie prowadzona polityka wydatkowania środków publicznych powinna zapewnić odpowiednią ich alokację oraz dostęp do usług publicznych. W tym celu powinno się stosować proste metody badawcze polegające przede wszystkim na bezpośrednim powiązaniu wyników z kształtującymi je przyczynami, najlepiej na płaszczyźnie mikroekonomicznej. Ma to służyć pobudzeniu motywacji do takiego podejścia. H. Brandenburg [Brandenburg, 2011, s. 169] uważa, iż przy ocenie zadań/projektów realizowanych przez sektor publiczny należy odpowiedzieć sobie na następujące pytania:

– Czy cele zostały prawidłowo zdefiniowane i czy są na bieżąco oceniane i korygowane?

- Czy podjęte działania są monitorowane, przy równoczesnej dostępności do informacji o finansowych aspektach projektu?
- Czy wszystkie możliwe zasoby zostały włączone w rozwój lokalny?
- Czy uzyskane doświadczenie zostało wykorzystane, a uzyskane efekty upowszechnione?

Kierując się wyborem projektu, który ma służyć zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej/regionalnej, należy wziąć pod uwagę nie tylko kryteria ekonomiczne, ale także, a może nawet przede wszystkim – jego „osadzenie” w lokalnej rzeczywistości. Nadrzędnym bowiem celem władz publicznych jest zaspokajanie bieżących i przyszłych potrzeb swoich społeczności [Jachowicz, 2015, s. 61]. Od momentu zintegrowania Polski z Unią Europejską możemy korzystać z puli środków unijnych, których jednym z celów jest wspieranie realizacji zadań nałożonych na sektor publiczny.

FUNDUSZE UNIJNE DOSTĘPNE W RAMACH PERSPEKTYWY 2007–2013

Dokumentem, który określał wdrażanie Funduszy Europejskich na lata 2007–2013 była Narodowa Strategia Spójności (NSS). Określała ona priorytety i obszary wykorzystania, jak również system wdrażania funduszy unijnych tj.: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS) oraz Fundusz Spójności. Cele NSS były realizowane za pomocą programów (tzw. programów operacyjnych), zarządzanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, programów regionalnych (tzw. regionalnych programów operacyjnych), zarządzanych przez zarządy poszczególnych województw i projektów współfinansowanych ze strony instrumentów strukturalnych, tj.:

- Program Infrastruktura i Środowisko – EFRR i EFS;
- Program Innowacyjna Gospodarka – EFRR;
- Program Kapitał Ludzki – EFS;
- 16 programów regionalnych – EFRR;
- Program Rozwój Polski Wschodniej – EFRR;
- Program Pomoc Techniczna – EFRR;
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – EFRR.

Łączna suma środków zaangażowanych w realizację NSS wyniosła około 85,6 mld EUR. Z tej sumy 67,3 mld EUR pochodziło z budżetu UE, 11,9 mld EUR z krajowych środków publicznych (w tym ok. 5,93 mld EUR z budżetu państwa) i ok. 6,4 mld EUR sfinansowały podmioty prywatne. Szczegółowy podział funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce w układzie poszczególnych programów operacyjnych, po uwzględnieniu środków na dostosowanie techniczne i Krajowej Rezerwy Wykonania, kształtował się w następujący sposób:

- Program Infrastruktura i Środowisko – 28,3 mld EUR;

- Program Kapitał Ludzki – 10 mld EUR;
- Program Innowacyjna Gospodarka – 8,7 mld EUR;
- Program Rozwój Polski Wschodniej – 2,4 mld EUR;
- Program Pomoc Techniczna – 0,5 mld EUR;
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej – 0,7 mld EUR;
- 16 programów regionalnych – 17,3 mld EUR.

W przypadku Małopolski najważniejszym programem finansowanym ze środków europejskich był Małopolski Regionalny Program Operacyjny (MRPO). Na jego realizację przeznaczono łącznie 1 790 827 730 EUR, z czego 1 290 274 402 EUR stanowiły środki pochodzące z EFRR. Głównym zadaniem MRPO stało się tworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Dla osiągnięcia celu głównego zaproponowano dziewięć celów strategicznych, realizowanych poprzez odpowiadające im dziewięć priorytetów wraz z podziałem dostępnych środków:

1. Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy – 12,01% środków;
2. Gospodarka regionalnej szansy – 12,07%;
3. Turystyka i przemysł kulturowy – 7,45%;
4. Infrastruktura dla rozwoju gospodarczego – 30,85%;
5. Krakowski Obszar Metropolitalny – 12,94%;
6. Spójność wewnątrzregionalna – 12,92%;
7. Infrastruktura ochrony środowiska – 7,23%;
8. Współpraca międzyregionalna – 0,74%;
9. Pomoc techniczna – 3,79%.

Zgodnie z wizją rozwoju województwa zakładano, że Małopolska miała stać się regionem szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i gospodarki.

Oprócz MRPO w regionie były również realizowane:

- Program Operacyjny Kapitał Ludzki;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- Program Operacyjny RYBY;
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

W tabeli 1 zestawiono poziom dofinansowania w powiatach województwa małopolskiego oraz poziom dofinansowania *per capita*.

Tabela 1. Poziom dofinansowania inwestycji w województwie małopolskim (zł)
– stan na luty 2014 r.

Powiaty w Małopolsce	Poziom dofinansowania (mln)	Poziom dofinansowania <i>per capita</i> (zł/os)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Bocheński	90	700
Brzeski	60	900
Chrzanowski	120	900

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Dąbrowski	60	900
Gorlicki	90	900
Krakowski	120	700
Limanowski	90	700
Miechowski	30	900
Myślenicki	60	700
Nowosądecki	120	700
Nowotarski	120	900
Olkuski	60	700
Oświęcimski	120	900
Proszowicki	60	1200
Suski	30	300
Tarnowski	90	500
Tatrzański	90	1200
Wadowicki	90	500
Wielicki	60	700
m. Kraków	900	1200
m. Nowy Sącz	90	1200
m. Tarnów	120	1200
SUMA	2670	18 500

Źródło: <http://mapyfunduszy.umwm.pl/mapa/368> (dostęp 11.04.2016 r.).

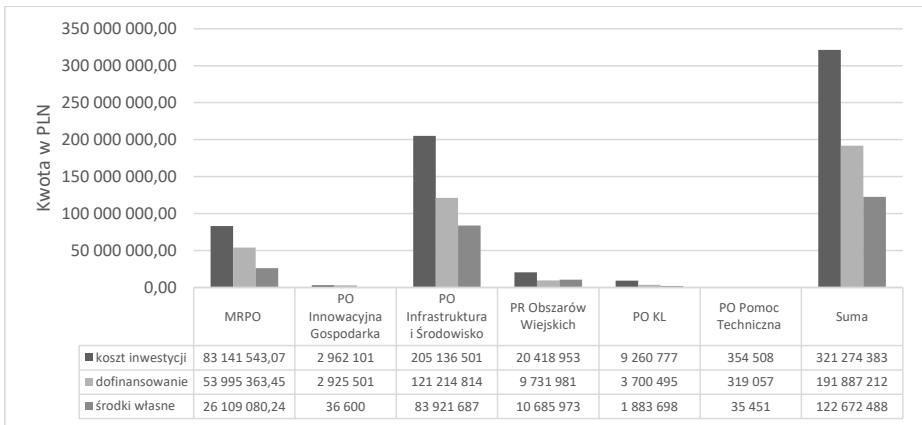
Z danych zawartych w tabeli 1 wynika, iż najniższy poziom dofinansowania ogółem oraz *per capita* występował w powiecie suskim. Powiat ten od momentu jego utworzenia był zaliczany do najuboższych powiatów w Małopolsce. Równie słabo dofinansowany był powiat miechowski, ale ze względu na mniejszą liczbę społeczności poziom dofinansowania *per capita* jest wyższy niż w powiecie suskim. Największe dofinansowanie *per capita* odnotowano w miastach na prawach powiatu oraz w powiecie proszowickim i tatrzańskim. Najwyższym poziomem dofinansowania może pochwalić się miasto Kraków, jak również zachodnia i południowa część Małopolski, a więc te samorzady, które zawsze cechowały się dobrą kondycją finansową.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE W GMINACH POWIATU OLKUSKIEGO

Powiat olkuski został utworzony w 1999 r. w ramach reformy administracyjnej. W jego skład wchodzi następujące gminy: Bolesław, Bukowno, Klucze, Olkusz, Wolbrom i Trzyciąż. Położony jest w północno-zachodniej części Małopolski, w obrębie trzech makroregionów geograficznych: Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Wyżyny Śląskiej i Wyżyny Miechowskiej.

Gminy wchodzące w skład powiatu olkuskiego zostały poddane badaniu ankietowemu, które miało na celu przedstawienie wykorzystania funduszy unijnych w perspektywie 2007–2013. Na badanie odpowiedziało pięć z sześciu ankietowanych podmiotów.

Z zestawienia sporządzonego z badania wynika, iż gminy sięgały po środki z 6 programów (rys. 1). Największa pula dofinansowania przypadła na PO Infrastruktura i Środowisko, a korzystała z niego tylko gmina Olkusz. Sfinansowano tutaj termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz działania dotyczące gospodarki wodno-ściekowej. Podobnie tylko gmina Olkusz korzystała z PO Innowacyjna Gospodarka, w którym podjęto się przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu oraz z PO Pomoc Techniczna, który był realizowany w partnerstwie z powiatem olkuskim, miastem Bukowno, gminą Bolesław oraz miastem i gminą Wolbrom. Celem projektu była wymiana doświadczeń z zakresu realizacji Narodowej Strategii Ram Odniesienia.

Rys. 1. Rodzaj programów i kwoty przypadające na lata 2007–2013 (w PLN)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego gminy realizowały działania dotyczące rozwoju społeczeństwa informacyjnego, rozwoju miast (w tym rewitalizacja) oraz tworzenia i rozwoju stref aktywności gospodarczej. Tabela 2 przedstawia kwoty poczynionych inwestycji, dofinansowań, które poniosły poszczególne gminy.

Tabela 2. Wartości MRPO w gminach powiatu olkuskiego (w PLN)

Wyszczególnienie	Koszty inwestycji	Dofinansowanie unijne	Środki własne gminy
gmina Olkusz	41 595 363,18	24 976 084,66	15 979 444,31
gmina Bukowno	32 630 510,48	23 258 629,82	6 974 615,49
gmina Klucze	2 474 533,35	1 739 020,09	735 513,26
gmina Wolbrom	3 833 740,44	2 080 314,95	1 753 425,49
gmina Bolesław	2 607 395,62	1 941 313,93	666 081,69
SUMA	83 141 543,07	53 995 363,45	26 109 080,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Najwięcej środków z tego programu zostało wykorzystane przez gminę Olkusz. Wynika to głównie z tego, że jest to największa jednostka samorządowa powiatu. Równie aktywne było Bukowno, które co ciekawe posiada prawie cztery razy mniej mieszkańców niż miasto i gmina Olkusz, a zrealizowano tam kosztowne inwestycje.

Z zainteresowaniem spotkał się także Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, co wynika z faktu, iż gminy wchodzące w skład powiatu olkuskiego są gminami wiejskimi (tabela 3). Wyjątek stanowi gmina Bukowno, która jest gminą miejską.

Tabela 3. Wartości PROW w gminach powiatu olkuskiego (w PLN)

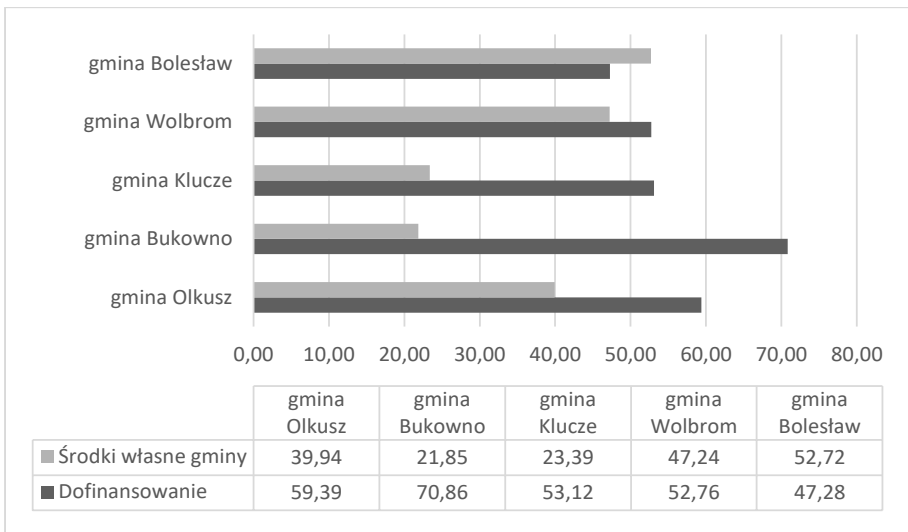
Wyszczególnienie	Koszty inwestycji	Dofinansowanie unijne	Środki własne gminy
gmina Olkusz	1 759 734,02	1 040 188,71	719 545,31
gmina Bukowno	0,00	0,00	0,00
gmina Klucze	3 306 759,65	1 754 145,63	1 551 615,02
gmina Wolbrom	8 141 358,74	4 237 184,75	3 904 173,99
gmina Bolesław	7 211 100,57	2 700 462,03	4 510 638,54
SUMA	20 418 952,98	9 731 981,12	10 685 972,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W ramach tego programu koncentrowano się przede wszystkim na działaniach dotyczących strategii rozwoju obszarów wiejskich oraz samego rozwoju wsi. Dominowały tutaj działania z zakresu remontów budynków oraz zakup wyposażenia do nich.

Z PO Kapitał Ludzki skorzystały trzy gminy: gmina Olkusz, Bukowno i Klucze. W ramach tego programu dominowały projekty dotyczące rozwoju wykształcenia i kompetencji w regionach, wykluczenia społecznego, powrotu na rynek pracy oraz integracji społecznej.

Na uwagę zasługuje także procentowy udział dofinansowania unijnego oraz środków własnych w kosztach realizowanych programów (rys. 2). Największe dofinansowanie projektów uzyskała gmina Bukowno (70,86%), następnie gmina Olkusz (59,39%) oraz gmina Klucze (53,12%). Co istotne, wkład własny, według ankietowanych gmin, nie pochodził z kredytów bankowych oraz emisji papierów wartościowych, lecz ze środków własnych gminy.

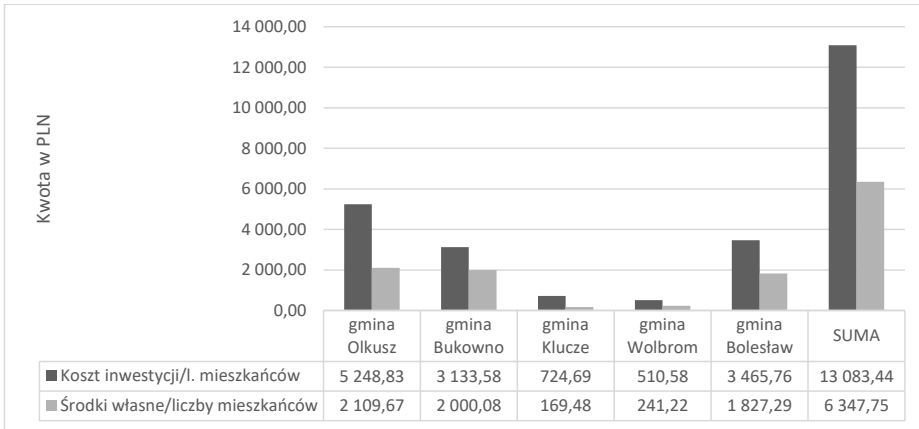
Rys. 2. Procentowy udział dofinansowania unijnego i środków własnych w finansowaniu projektów unijnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Na uwagę zasługują dwie gminy: Bolesław i Klucze. Pierwsza z nich zainwestowała ponad 50% środków własnych w realizację projektów unijnych. Jak na tak niedużą gminę jest to bardzo dobry wynik i świadczy o dobrym jej zarządzaniu. Natomiast w przypadku gminy Klucze, szczególnie przy realizacji PO KL, środki pochodziły od beneficjentów programu, do których adresowany był projekt.

Wszystkie gminy realizowały projekty w oparciu o ustawę Prawo zamówień publicznych, kierując się przede wszystkim kryterium cenowym. Problemy, z jakimi się spotykały, to głównie zmieniające się przepisy.

Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców zamieszkujących poszczególne gminy (podane na ich stronach internetowych), autorka wyliczyła przeciętny koszt inwestycji przypadający na mieszkańca (rys. 3).

Rys. 3. Przeciętny koszt inwestycji i środków własnych przypadający na mieszkańca gminy (w PLN) – wartości skumulowane z lat 2007–2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Z zaprezentowanych obliczeń wynika, że mieszkańiec gminy Olkusz poniesł największe koszty inwestycji – ponad 5 tys. zł. Udział środków własnych wyniósł ponad 2 tys. zł na osobę. Gmina Olkusz jest największą gminą powiatu i ma najwięcej mieszkańców, bo prawie 49 tys. Na drugim miejscu znajduje się gmina Bukowno, co świadczy o sposobie zarządzania tą jednostką, tym bardziej, że zamieszkuje ją niecałe 11 tys. osób.

Wyniki te odbiegają od danych zaprezentowanych dla całego województwa, ale wynika to z faktu, iż dane z ankiet obejmują już wszystkie programy, które znalazły dofinansowanie w perspektywie 2007–2013.

Na zakończenie ważny wydaje się być fakt liczby osób pracujących przy programach unijnych. W gminie Klucze tymi obowiązkami zajmuje się tylko jedna osoba, w gminach Bolesław, Bukowno oraz Wolbrom – 2 osoby, a najwięcej osób zatrudnionych jest w gminie Olkusz – 5. Statystyka ta potwierdza jedynie fakt, że nie liczba zatrudnionych urzędników, a ich kompetencje, kwalifikacje i przygotowanie świadczą o jakości i efektywności wykonywanej pracy (przyjmując standardowe warunki pracy). Wszystkie gminy zadeklarowały, że są gotowe do realizacji programów z kolejnej perspektywy unijnej.

PODSUMOWANIE

Perspektywa finansowa 2007–2013 jest już za nami. Teraz następuje czas jej rozliczeń, podsumowań i wyciągania wniosków. Była to pierwsza perspektywa, w której Polska w pełni uczestniczyła i ją przygotowywała. Po raz pierwszy także zostało przygotowanych 16 Regionalnych Programów Operacyjnych, które z jed-

nej strony zawierały najistotniejsze dla regionu potrzeby wymagające wsparcia finansowego, a z drugiej ukazywały wagę samorządów, jako tych jednostek, które stanowiąc wspólnotę obywateli najlepiej powinny znać ich potrzeby.

Ankietowane gminy powiatu olkuskiego głównie korzystały z MRPO, PROW oraz PO KL. Wynika to oczywiście z potrzeb, jakie zostały uznane za priorytetowe przez władze samorządowe. Zostały one „osadzone” w środowisku lokalnym, co podnosi i podkreśla efektywność ich wykorzystania. Kierując się wskazówkami H. Brandenburga świadczącymi o efektywności projektów, to należy śmiało powiedzieć, że projekty te są monitorowane, a informacja o nich jest w pełni dostępna. Zdaniem ankietowanych do realizacji projektów zostały wykorzystane nie tylko zasoby finansowe, ale także wkłady niepieniężne. Natomiast wielkość poczynionych działań świadczy, iż kadra została przygotowana do pozyskiwania funduszy, wykorzystując doświadczenia z poprzednich okresów, w których była możliwość korzystania z pieniędzy unijnych.

Zdaniem autorki najważniejszą przesłanką świadczącą o efektywności w kontekście gospodarności wykorzystania funduszy unijnych, jest fakt, iż wkład własny pochodził ze środków własnych samorządów, czyli nie obciążał dodatkowo budżetów jednostek samorządowych np. kosztami odsetkowymi. Oznacza to także, że źródła finansowania zaplanowanych i wykonanych działań okazały się wydajne, a poczynione działania – skuteczne.

BIBLIOGRAFIA

- Brandenburg H., 2011, *Zarządzanie lokalnymi projektami rozwojowymi. Wydanie trzecie uzupełnione*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.
- Czakon W., 2005, *Procesowe podejście do badania efektywności* [w:] *Efektywność – rozważania nad istotą i pomiarem*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 1060, Akademia Ekonomiczna Wrocław.
- <http://mapyfunduszy.umwm.pl/mapa/368> (dostęp 11.04.2016 r.).
- <http://www.fundusze20072013.malopolska.pl/mrpo/Strony/program.aspx> (dostęp 11.04.2016).
- <https://www.funduszeuropejskie.20072013.gov.pl/OrganizacjaFunduszyEuropejskich/Strony/NSS.aspx> (dostęp 11.04.2016 r.).
- Jachowicz A., 2015, *Partnerstwo publiczno-prywatne narzędziem efektywnej realizacji zadań publicznych*, Difin, Warszawa.
- Nowa encyklopedia powszechna*, 2004, t. 2, PWN, Warszawa.
- Wilkin J. (red.), 2005, *Teoria wyboru publicznego*, Scholar, Warszawa.
- www.bukowno.pl (dostęp 11.04.2016 r.).
- www.gminaboleslaw.pl (dostęp 11.04.2016 r.).
- www.gmina-klucze.pl (dostęp 11.04.2016 r.).
- www.umig.olkusz.pl (dostęp 11.04.2016 r.).
- www.wolbrom.pl (dostęp 11.04.2016 r.).

Streszczenie

W latach 2007–2013 samorządy stanęły w obliczu możliwości sięgnięcia po dużą pulę środków unijnych. Po raz pierwszy Polska brała aktywny udział w przygotowaniu tej perspektywy finansowej. Po raz pierwszy także pojawiło się w niej 16 programów operacyjnych przygotowywanych przez same samorządy, co stanowiło dla nich też swoiste wyzwanie. Celem artykułu jest ukazanie, że samorządy zaczynają pracować i funkcjonować w sposób efektywny wykorzystując fundusze unijne. Z tego powodu przebadano gminy powiatu olkuskiego w województwie małopolskim. Ankietowane gminy powiatu olkuskiego głównie korzystały z MRPO, PROW oraz PO KL. Wynika to oczywiście z potrzeb, jakie zostały uznane za priorytetowe przez władze samorządowe. Zostały one „osadzone” w środowisku lokalnym, co podkreśla efektywność ich wykorzystania. Najważniejszą przesłanką świadczącą o efektywności wykorzystania funduszy unijnych jest fakt, iż wkład własny ankietowanych jednostek samorządowych pochodził z ich środków własnych, czyli nie obciążał dodatkowo budżetów kosztami odsetek i innych opłat. Można skłonić się ku stwierdzeniu, że gminy kierowały się regułą 3E – czyli gospodarnością, skutecznością i wydajnością. Pozostaje mieć nadzieję, że postępowanie takie stanie się standardem w polskich finansach publicznych, a nie wyjątkiem.

Słowa kluczowe: finanse publiczne, fundusze europejskie, efektywność

Analysis of the efficient use of European Union funds by communities belonging to the Olkusz District in the period of 2007–2013*Summary*

In the period of 2007–2013 local governments faced the possibility of taking advantage of the European Union funds. For the first time Poland actively participated in preparing this financial perspective and at the same time Poland was this perspective beneficiary during the whole period of this perspective duration. Sixteen operational programs were prepared by the local governments themselves, what was a big challenge for them. The aim of the paper is to present the fact that local governments have started working and functioning in an efficient way benefiting from the European Union funds. For this reason, the communities belonging to the Olkusz District in the Małopolska Province were surveyed. The surveyed communities mainly applied for the following programs: MRPO-Malopolska Regional Operating Program, PROW-Evolution Program for Rural Area and POKL – Operating Program for Social Capital. Of course, it resulted from the regional needs that were considered by the local governments' authorities as the priority. The mentioned programs were embedded in the local environment, what influenced the programs application efficiency. The most important premise providing the EU programs usage efficiency was the fact that the local government units used only their own financial means without additional charges (credit rates). It can be stated that Polish communities followed the 3E principle: economy, efficiency and effectiveness. Let us hope that in the future such economic behavior will become a standard in Polish public finance and not an exception.

Keywords: public finance, European Union funds, efficiency

JEL: H72; H21; H80